

N:o 11.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående beredande af lånemedel till utveckling af statens telefonväsende; gifven Stockholms slott den 22 decemher 1892.

Under åberopande af bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden för denna dag vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att be- myndiga riksgäldskontoret att tillhandahålla telegrafstyrelsen för fort- satt utveckling af statens telefonväsende ett lånebelopp af en million kronor, att, i mån af behof och sedan detta för hvarje gång blifvit af Kongl. Maj:t pröfvadt, af telegrafstyrelsen i riksgäldskontoret lyftas och jente ränta, motsvarande den ränteutgift, som genom berörda belopps öfverlemnande till telegrafstyrelsen riksgäldskontoret förorsakas, inom tolf år från första lyftningsdagen återgäldas medelst afbetalningar, i den mån telegrafverkets medel dertill lemna tillgång, dock så att dylika afbetalningar böra en månad förut af telegrafstyrelsen för riksgälds- kontoret tillkännagifvas.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

O S C A R.

F. v. Essen.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 decem-
ber 1892.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern *Boström*,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve *Lewenhaupt*,
Statsråden: friherre *von Essen*,
 friherre *Akerhielm*,
 Östergren,
 Groll,
 Wikblad,
 Gilljam,
 friherre *Rappe*,
 Christerson.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet friherre von Essen, anförde i underdånighet:

»I underdånig skrifvelse den 16 innevarande december har telegrafstyrelsen gjort framställning om anvisande af ytterligare lånemedel till utveckling af statens telefonväsende.

Det utaf innevarande års lagtima riksdag för enahanda ändamål anvisade lånebelopp af en million kronor har, enligt hvad telegrafstyrelsen meddelar, till största delen användts eller vore till återstående delen afsedt att användas sålunda, nemligen:

enligt nådiga brefvet den 12 maj 1892:

till ny centralstation i Stockholm och utvidgning af telefont nätet derstädes	kronor	200,000: —
till inköp och ombyggnad af telefont nätet i Upsala jemte erforderliga förbindelseledningar	”	65,000: —
till inköp och ombyggnad af telefont näten:		
i Vrena	”	2,000: —
i Östuna med förbindelseledning till Upsala	”	4,500: —
i Hjo med förbindelseledning till Sköfde	”	11,000: —
till ombyggnad af telefont nätet i Hallsberg med förbindelseledning till Örebro	”	4,000: —
till inrättande af vaxelstationer:		
i Heby med förbindelseledning till Sala	”	4,000: —
i Knista och Odensala med förbindelseledning till Östuna	”	3,000: —
i Gottröra med förbindelseledning till Rimbo	”	3,000: —
i Lenna och Knutby med förbindelseledning sinsemellan samt till Upsala och Rimbo	”	13,000: —
i Täby och Vallentuna med förbindelseledning sinsemellan samt till Stockholm och Kårsta	”	6,500: —
i Pilkrog och Hölö med förbindelseledning till Södertelje	”	6,000: —
i Oxelösund med förbindelseledning till Nyköping	”	3,500: —
i Hofsta med förbindelseledning till Katrineholm	”	4,000: —
i Lerbo med förbindelseledning till Valla	”	1,500: —
i Jäderön med förbindelseledning till Eskilstuna	”	2,500: —

Transport 333,500: —

	Transport	333,500: —	
till nya förbindelseledningar i Skåne	kronor	51,000: —	
till nya förbindelseledningar i Bohus län	„	15,500: —	
till ny förbindelseledning Stockholm— Rimbo	„	11,000: —	
till ny förbindelseledning Nyköping— Flen	„	6,000: —	
till ny förbindelseledning Varberg— Helsingborg	„	21,000: —	
till nya förbindelseledningar Söderhamn —Bollnäs med vaxelstationer i Kila- fors och Segerstad	„	18,000: —	
till utvidgning af förutvarande telefon- nät	„	44,000: —	500,000: —

enligt nådiga brefvet den 13 september 1892:

till inköp af:			
telefonnätet i Tidaholm	kronor	5,350: —	
„ i Vintrosa	„	400: —	
till inköp och ombyggnad af:			
telefonnätet i Nyköping	„	17,100: —	
„ i Smedjebacken	„	4,000: —	
„ i Ramnäs	„	1,000: —	
„ i Åby	„	5,000: —	
„ i Vernamo	„	4,000: —	
„ i Vester Nerike	„	4,000: —	
till ombyggnad af:			
telefonnätet i Söderhamn	„	20,000: —	
„ i Bollnäs	„	5,000: —	
„ i Trollhättan	„	2,000: —	
till anläggning af vaxelstationer:			
i Sundbyberg med förbindelseledning till Stockholm	„	2,450: —	
i Gustafsberg med två förbindelse- ledning till Stockholm	„	7,550: —	
i Tuna med förbindelseledning till Gustafsberg	„	2,200: —	
i Djursholm med förbindelseledning till Stockholm	„	2,675: —	
	Transport	82,725: —	500,000: —

	Transport	82,725: —	500,000: —
i Stocksund med förbindelseledning till Stockholm	kronor	1,575: —	
i Fintorp, Skuru och Kummelnäs med förbindelseledningar till Stockholm	”	5,600: —	
i Lagga med förbindelseledning till Upsala	”	3,625: —	
i Bergshamra med förbindelseledning till Norrtelge	”	4,500: —	
i Edebo med förbindelseledning till Norrtelge	”	5,300: —	
i Nysättra med förbindelseledning till Harg	”	900: —	
i Söderbärke med förbindelseledning till Smedjebacken	”	2,800: —	
i Dingtuna och Svedvi med gemensam förbindelseledning till Hallstahammar	”	4,150: —	
i Vallåkra med förbindelseledning till Helsingborg	”	4,075: —	
i Bjuf med förbindelseledning till Helsingborg	”	2,825: —	
i Åkarp med förbindelseledningar till Malmö och Lund	”	3,500: —	
till anläggning af förbindelseledningar:			
Norberg—Smedjebacken	”	7,350: —	
Jönköping—Vernamo	”	14,000: —	
Venersborg—Trollhättan	”	2,500: —	
Flen—Katrineholm	”	2,400: —	
Malmö—Lund	”	1,600: —	
i afräkning å kostnaden för telefonstationens i Göteborg nybyggnad ..	”	20,000: —	
till fördubbling af enkeltrådiga abonnentledningar	”	30,000: —	
till utvidgning af förutvarande telefonnät	”	50,575: —	250,000: —
	Transport	750,000: —	

	Transport	750,000: —
<i>enligt nådiga brefvet den 25 november 1892:</i>		
till inköp af telefontätet i Söderköping	kronor	3,500: —
till inköp af nya vaxelbord för Stockholm holms centralstation	”	30,000: —
till inköp af nya vaxelbord för Göteborgs centralstation	”	20,000: —
till inköp och ombyggnad af: Öster Nerikes telefontät med förbindelseledning till Örebro	”	3,500: —
telefontälinien Hjo—Söran jemte inrättande af en vaxelstation å sistnämnda ort	”	2,000: —
till ombyggnad af telefontätet i Askersund	”	3,500: —
till inrättande af telefontät i Södertelje med förbindelseledningar till Stockholm	”	20,000: —
till inrättande af vaxelstationer: i Danderyd med förbindelseledning till Stockholm	”	2,000: —
i Flodafors med förbindelseledning till Kantorp	”	1,600: —
i Berga med förbindelseledning till Sparreholm	”	1,400: —
i Sandviken med förbindelseledning till Åby	”	1,500: —
i Onsala med förbindelseledning till Göteborg	”	3,000: —
i Vislanda med förbindelseledning till Vexjö	”	5,300: —
i Barnarp med förut befintlig förbindelseledning till Jönköping	”	600: —
i Svalöf med förbindelseledning till Teckomatorp	”	2,500: —
i Tågarp med förbindelseledning till Landskrona	”	3,000: —
till nedannämnda förbindelseledningar: Hallstahammar—Kolbäck	”	600: —
	Transport	104,000: —
		750,000: —

	Transport	104,000: —	750,000: —
Köping—Munktorp	kronor	1,000: —	
Eskilstuna—Flen	”	3,200: —	
Norrköping—Söderköping (två ledningar)	”	3,200: —	
Norrköping—Åby (två ledningar)	”	1,600: —	
Askersund—Hallsberg	”	4,000: —	
Lund—Klågerup	”	1,000: —	
Kristianstad—Åhus	”	1,500: —	
till fördubbling af enkeltrådiga abonnentledningar	”	25,000: —	
till utvidgning af telefont nätet i hufvudstaden	”	40,000: —	
till utvidgning af telefont nätet å andra orter i riket	”	65,500: —	250,000: —
	Summa kronor	1,000,000: —	

Af denna redogörelse framgår, att berörda belopp, i likhet med de lånemedel, som förut af Riksdagen anvisats till telefonväsendets utveckling, användts till inköp af enskilda telefonföreningars telefont nät samt till anläggning af nya och utvidgning af i statens ego redan varande telefont nät äfvensom till de lokala telefont nätet förbindande med rikstelefont nätet medelst kortare förbindelseledningar. De statsanslag utan återbetalningsskyldighet, som under de senare åren anvisats till anläggning af telefonledningar, hafva deremot, med undantag endast för de mindre belopp, som särskildt anvisats till anläggning af telefonledningar i bohuslänska skärgården, användts till bestridande af kostnaderna för de långsträckta interurbana telefonledningarna.

I ofvan berörda underdåniga skrifvelse har telegrafstyrelsen till en början erinrat, hurusom styrelsen, i underdånig skrifvelse den 22 december 1891 med framställning om anvisande af lånemedel till fortsatt utveckling af statens telefonväsende till belopp af en million kronor för hvardera af åren 1892 och 1893, anført, att styrelsen ansåge såsom en verklig fördel för telegrafverket och dess abonnenter, att staten sökte utveckla sitt telefonväsende i hufvudsakligen samma rigtning som under de närmast föregående åren, då påtagligt vore, att telefonen skulle medföra allt större och större fördelar för allmänheten, i samma mån som abonnenten från sin apparat kunde komma i förbindelse med alla orter, så långt som tekniken medgäfv. Bemödandet att utvidga statens telefonväsende borde sålunda, bland annat, rigtas derpå att söka till telegrafverket förvärfva de viktigare enskilda telefont näten i

landet, i den mån sådant kunde på antagliga vilkor ske, och i främsta rummet å de orter, som berördes af de stora stamtelefonlinierna eller genom kortare förbindelseledningar kunde sättas i samband med dessa, så att samma orter måtte så skyndsamt och fullständigt som möjligt komma i åtnjutande af rikstelefonens fördelar. Då inkomsterna från de lokala näten vore tillräckliga så väl till dessas underhåll och betjening som till ränta och amortering för anläggningskostnaderna, under det samma förhållande icke egde rum beträffande de långa interurbana ledningarne, borde de sistnämnda bekostas genom direkta anslag af statsmedel, men utgiften för inköp och anläggning af lokala telefonnät bekostas genom lånemedel.

Med hänvisning härtill har telegrafstyrelsen i sin af mig nu anmälda skrifvelse anfört, att, ehuru Eders Kongl. Maj:t icke funnit skäl att på grund af styrelsens nyssberörda framställning hos Riksdagen äska lånemedel till högre belopp än en million kronor, att utgå under år 1892, telegrafstyrelsen fortfarande hyste den öfvertygelsen i afseende å sättet för anskaffandet af medel till fortsatt utveckling af statens telefonväsende, att, medan de långa interurbana ledningarne bekostades genom direkta anslag af statsmedel, kostnaden för anläggning och inköp af telefonnät äfvensom anordnande af kortare telefonförbindelser borde bestridas genom lånemedel. Den stora anslutning till rikstelefonnätet, som under de närmast förflutna åren egt rum, utvisade tydligt behovet för allmänheten att komma i åtnjutande af de fördelar, detta nät ererbjöde, och till telegrafstyrelsen inkomna framställningar från ett stort antal enskilda telefonföreningar ådagalade allt för väl, att detta behof ännu icke blifvit tillgodosedt. Dessa omständigheter manade telegrafstyrelsen att hos Eders Kongl. Maj:t förnya sin öförmälda underdåniga framställning att, för utveckling af statens telefonväsende jemväl under nästkommande år, erhålla lånemedel till enahanda belopp, som af senaste lagtima Riksdag anvisades för år 1892.

De redan kända anläggningar och inköp af ifrågavarande slag, för hvilka under nästkommande år lånemedel borde anvisas, vore:

inköp och ombyggnad af:

telefonnäten i Gefle och kringliggande orter, såsom Elfkarleö, Storvik, Torsåker, Kungsgården, Sandviken, Ockelbo, Hamrånge med flera jemte erforderliga förbindelseledningar.....	kronor	150,000: —
telefonnäten i Halmstad och Eldsberga.....	„	25,000: —

Transport 175,000: —

	Transport	175,000: —
anläggning af:		
ett telefonnät i Falkenberg	kronor	5,000: —
nya förbindelseledningar i Skåne	„	70,000: —
ny centralstation i Göteborg samt ombyggnad och utvidgning af telefonnätet derstädes	„	200,000: —
ny centralstation i Sundsvall samt ombyggnad af telefonnätet derstädes	„	50,000: —
utvidgning af telefonnätet i hufvudstaden	„	150,000: —
utvidgning af förutvarande telefonnät å olika orter inom landet	„	150,000: —
	Tillsammans kronor	800,000: —

Då telegrafstyrelsen derjemte låge i underhandling om inköp af de enskilda telefonnäten i Vestervik och Oskarshamn med flera orter i norra Kalmar län, i Hvetlanda och Ulricehamn, i Nora, Lindesberg och Kopparberg med flera orter i bergslagen, ansåge styrelsen, att lånebeloppet under år 1893 icke borde sättas lägre, än hvad som redan utgått under hvartera af åren 1891 och 1892, eller till en million kronor.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt har telegrafstyrelsen hemställt, att Eders Kongl. Maj:t täcktes bereda telegrafverket utväg att för fortsatt utveckling af statens telefonväsende erhålla ytterligare lån till belopp af en million kronor för år 1893, att i mån af behof och efter Eders Kongl. Maj:ts pröfning ställas till telegrafstyrelsens förfogande, med skyldighet för telegrafverket att derå erlægga ränta och göra afbetalningar, på sätt Eders Kongl. Maj:t kunde finna godt föreskrifva.

Vid anmälan af den telegrafstyrelsens underdåniga skrifvelse, som föranledde Eders Kongl. Maj:ts till innevarande års lagtima riksdag aflåtna nådiga proposition angående anvisande af lånemedel till utveckling af statens telefonväsende, anförde jag, att jag lika med telegrafstyrelsen ansåge af vigt att telegrafverket sattes i tillfälle att i jemnbredd med fullföljandet af de interurbana telefonanläggningarne fortgå på den redan beträdda vägen med anordnande af lokala telefonförbin-

dels samt anläggning och inköp af telefontät, företrädesvis å orter, som berördes af de interurbana telefonlinierna. Uppenbart vore nemligen, att, jemte det rikstelefonens nytta för den korresponderande allmänheten härigenom komme att väsentligt ökas, de dyrbara interurbana ledningarnas rentabilitet komme att stegras i bredd med tillväxten af de lokala telefontäten, hvilkas nettoafkastning i och för sig vore tillräcklig att betrygga förräntande och amortering af deras anläggningskostnad.

De skäl, hvilka sålunda vid berörda tillfälle föranledde mig att understödja telegrafstyrelsens då gjorda framställning, för så vidt den afsåg anvisande af lånemedel för innevarande år till utveckling af statens telefonväsende, synas mig ega sin fulla giltighet äfven i fråga om telegrafstyrelsens nu framställda anhållan om anvisande af ytterligare lånemedel för nästkommande år för enahanda ändamål.

I sammanhang härmed anhåller jag att till upplysning om den utsträckning, statens telefonväsende nu mera vunnit, få meddela, att telegrafverket för närvarande eger omkring 13,200 i bruk varande telefonapparater, omkring 16,000 kilometer förbindelseledningar och en sammanlagd längd af så väl förbindelse- som abonnentledningar af något öfver 30,000 kilometer äfvensom att under innevarande år å statens ledningar utvexlats mellan 20 och 30 millioner telefonsamtal, deraf en half million på de interurbana ledningarna, samt aftelefonerats omkring 170,000 telegram. Antalet central- och vaxelstationer uppgår för närvarande till 300, deraf 113 tillika äro telegrafstationer.

Jag hemställer i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen att bemyndiga riksgäldskontoret att tillhandahålla telegrafstyrelsen, för fortsatt utveckling af statens telefonväsende, ett lånebelopp af en million kronor, att, i mån af behof och sedan detta för hvarje gång blifvit af Eders Kongl. Maj:t pröfvadt, af telegrafstyrelsen i riksgäldskontoret lyftas och jemte ränta, motsvarande den ränteutgift, som genom berörda belopps öfverlemnande till telegrafstyrelsen, riksgäldskontoret förorsakas, inom tolf år från första lyftningsdagen återgäldas medelst afbetalningar i den mån, telegrafverkets medel dertill lemna tillgång, dock så, att dylika afbetalningar böra en månad förut af telegrafstyrelsen för riksgäldskontoret tillkännagifvas.»

Hvad föredragande departementschefen sålunda yttrat och hemställt, deruti statsrådets öfrige ledamöter

instämde, behagade Hans Maj:t Konungen gilla och bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan litt. — — — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

Hjalmar Rettig.